

Betänkandet Kompletteringar till regelverket om säkerhetsskydd i riksdagen och dess myndigheter (2020/21:URF3)

2021-09-08

Sveriges riksbank (Riksbanken) avstyrker förslaget att säkerhetsskyddschefen ska vara direkt underställd myndighetens chef eller ledning men tillstyrker övriga förslag till kompletteringar i lagen (2019:109) om säkerhetsskydd i riksdagen och dess myndigheter i de delar som avser Riksbanken.

Riksbanken efterfrågar förtydliganden i följande avseenden:

- 1. Det behöver klargöras om de föreslagna kraven på, och undantag från, säkerhetsskyddsavtal och säkerhetsprövning mellan myndigheter endast gäller för avtal och samarbeten mellan svenska myndigheter eller om kraven även gäller för avtal och samarbeten med utländska myndigheter, internationella organisationer och EU institutioner.*
- 2. Att riksdagens och dess myndigheters ställning klargörs i frågan om kraven på generella säkerhetsskyddsavtal (GSA) vid överlämnande av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter till, eller deltagande i säkerhetsskyddad verksamhet med, utländsk myndighet, företag eller mellanfolklig organisation.*

Riksbanken noterar att den föreslagna bestämmelsen i 3 a § lagen om säkerhetsskydd i riksdagen och dess myndigheter om att det vid Riksbanken ska finnas en säkerhetsskyddschef inte är förenlig med den föreslagna bestämmelsen i 7 kap. 1 § lagen om Sveriges riksbank i lagrådsremissen En ny riksbankslag.

Riksbanken avstår från att yttra sig gällande de förslag som specifikt gäller riksdagen, partigruppernas kanslier och Riksdagsförvaltningen.

Övergripande

Riksbanken fokuserar i sitt remissvar på de frågor som berör Riksbankens verksamhet. Riksbanken avstår dock från att yttra sig gällande de förslag som specifikt gäller riksdagen, partigruppernas kanslier och Riksdagsförvaltningen.

Riksbanken tillstyrker de flesta förslagen till kompletteringar i lagen (2019:109) om säkerhetsskydd i riksdagen och dess myndigheter i de delar som avser Riksbanken. Riksbanken har dock synpunkter på vissa delar i förslaget som har samband med

Riksbankens internationella verksamhet och det förslag som handlar om säkerhetsskyddschefens ställning. Dessa synpunkter behandlas i det följande.

Riksbankens internationella samarbete

I betänkandet föreslås att skyldigheten för riksdagens myndigheter att ingå säkerhetsskyddsavtal med andra myndigheter införs med vissa därmed förenade undantag och att bestämmelserna i 3 kap. säkerhetsskyddslagen (2018:585) om säkerhetsprövning får tillämpas. Det framgår emellertid inte om det endast gäller för avtal och samarbeten mellan svenska myndigheter eller om kraven även gäller för avtal och samarbeten med utländska myndigheter, internationella organisationer och EU institutioner. Det behöver förtydligas.

Vidare innehåller promemorian inte någon bestämmelse som ålägger riksdagen och dess myndigheter att följa generella säkerhetsskyddsavtal (GSA) vid överlämnande av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter till, eller deltagande i säkerhetsskyddad verksamhet med, utländsk myndighet, företag eller mellanfolklig organisation. För myndigheter under regeringen finns det dock krav på befintligt GSA i 3 kap. 9 § säkerhetsskyddsförordningen (2018:658), men den bestämmelsen är inte direkt tillämplig på riksdagen och dess myndigheter. Av det remitterade betänkandet framgår inte om denna skillnad är avsedd eller hur riksdagens myndigheter bör agera i dessa situationer. För Riksbanken som deltar, eller kan komma att delta, i olika internationella samarbeten skapar denna otydlighet problem.

Riksbanken anser därför att det behöver förtydligas hur riksdagen och dess myndigheter ska agera gentemot utländska myndigheter.. Över huvud taget behöver frågan om internationellt samarbete för riksdagen och dess myndigheter ses över för att säkerställa att det finns regelverk som gör det möjligt att både bibehålla ett gott säkerhetsskydd och utföra uppdrag inom den internationella arenan.

I det följande ger Riksbanken exempel på varför tydliga bestämmelser är viktiga för Riksbanken.

En centralbank kan tillhandahålla ett betalningssystem antingen själv eller genom att dela teknisk plattform med andra centralbanker. Plattformdelning innebär att flera centralbanker använder samma tekniska plattform och personal.¹ Plattformdelning förutsätter inte att de deltagande centralbankerna har samma valuta. Exempelvis avser Riksbanken att fr.o.m. våren 2022 tillhandahålla en tjänst för avveckling av mindre betalningar i svenska kronor genom att använda TIPS-plattformen som utvecklats och drivs av eurosystemet.

Det finns skäl att tro att plattformdelning kommer att bli ett vanligare inslag inom det internationella betalningsväsendet:

- Betalningsavveckling är en verksamhet som karaktäriseras av höga fasta kostnader från investering och drift medan den rörliga intäkten för att processa varje enskild betalning är låg. För att kunna täcka sina kostnader behöver därför betalningsplattformar processa ett stort antal betalningar. Behovet av samarbete och stordrift har alltid funnits inom betalningsavveckling men kommer sannolikt att förstärkas framöver eftersom kraven ökar på att betalningssystem ska vara tillgängliga dygnet runt och därutöver möta ökande kostnader och resurskrav från

¹Plattformdelning kan även avse avveckling av värdepapperstransaktioner och de synpunkter som förs fram i föreliggande remissvar är tillämpliga även för det fallet.

skydd mot cyberattacker, storskaliga bedrägerier, naturkatastrofer och upprätthållande av system och verksamhet under höjd beredskap.

- Under de senaste åren har gräns- och valutaöverskridande betalningar avancerat till toppen av den internationella ekonomisk-politiska dagordningen. Det finns skäl att tro att plattformsdelning mellan centralbanker kan bidra till att övervinna många av de barriärer som tidigare hindrat framväxten av billiga gräns- och valutaöverskridande betalningar tillgängliga för en bred allmänhet. Givet den svenska ekonomins stora omvärldsberoende är det viktigt att Riksbanken kan delta i framtida internationella centralbanksarbeten på detta område.

Kraven på ständig tillgänglighet, motståndskraft mot allt mer mångfacetterade hot och interoperabilitet med omvärlden innebär att det på sikt kan bli svårt för Riksbanken att på egen hand tillhandahålla ett attraktivt betalningssystem i svenska kronor. Ett sätt för Riksbanken att möta dessa utmaningar är att dela teknisk plattform med andra centralbanker. Om flera centralbanker använder samma tekniska plattform och gemensamt tillför resurser och humankapital förbättrar det förutsättningarna att nå erforderliga skalfördelar och skydda avvecklingssystemet mot olika typer av hot.

Riksbanken noterar vidare att förslaget till en ny riksbankslag upplyser om att Riksbanken ingår i Europeiska centralbankssystemet (ESCB) och är delägare i Europeiska centralbanken. Förslaget till ny riksbankslag anger även att Riksbanken ska tillhandahålla ett betalningssystem. Betalningssystemet ska vara robust och effektivt och det är möjligt att den mest robusta och effektiva lösningen är att dela teknisk plattform med annan centralbank.

Riksbanken har noterat att de processer som används idag för säkerhetsprövning av utländsk personal via National Security Agency (NSA) tar sex till tolv månader, vilket i praktiken gör det närmast omöjligt att begära säkerhetsprövning av säkerhetsklassad personal som handhar drift av internationella plattformsdelade system. Detta skulle innebära stora risker för systemens tillgänglighet när ny eller befintlig personal sätts i karantän till dess processen är slutförd, vilket skulle vara oacceptabelt av såväl Riksbanken som de andra intressenterna. Omständigheterna runt säkerhetsprövning av säkerhetsklassad personal hos annan europeisk centralbank kan därmed innebära att dessa gemensamma system inte kan användas av Riksbanken. Samma problem som beskrivits ovan har även upplevts inom andra projekt av internationell karaktär som präglas av strikta tidsramar och behov av flexibilitet.

Dessa långdragna processer för säkerhetsprövning gör det väldigt svårt för Riksbanken att delta i internationella samarbeten av ovan nämnd karaktär om uppdraget skulle falla inom säkerhetsskyddet. För att göra det möjligt att delta i sådana samarbeten behövs, under speciella omständigheter, en möjlighet att godkänna den aktuella internationella myndighetens egen befintliga säkerhetsprövning.

Säkerhetsskyddschefens ställning

Riksbanken finner, såsom flera remissinstanser för säkerhetsskyddslagen, att säkerhetsskyddschefens ställning och organisatoriska placering inte bör regleras i lag.²

Därutöver konstaterar Riksbanken att förslaget i denna del står i konflikt med förslaget till En ny riksbankslag som regeringen remitterade till lagrådet den 27 maj 2021 och som, efter lagrådets yttrande, nu bereds inom Regeringskansliet.

² Prop. 2020/21:194 s. 22–25.

I lagrådsremissen föreslås en bestämmelse gällande Riksbankens organisation, 7 kap. 1 § lagen om Sveriges riksbank, som till sin ordalydelse är en uttömmande uppräkningskrav på Riksbankens organisation³. Av bestämmelsens lydelse framgår att Riksbankens direktion bestämmer organisatoriska delar i övrigt. Regeringen motiverar förslaget med hänvisning till bl.a. 9 kap. 13 § regeringsformen som lägger fast att Riksbanken leds av direktionen, se avsnitt 12.1 i lagrådsremissen.

Riksbanken avstyrker därför den föreslagna bestämmelsen (3 a § lagen om säkerhetsskydd i riksdagen och dess myndigheter).

På direktionens vägnar:

Stefan Ingves

Amanda Johansson

I beslutet har deltagit: Stefan Ingves (ordförande), Cecilia Skingsley, Anna Breman, Martin Floden, Per Jansson och Henry Ohlsson.

Föredragande har varit handläggare Rose-Marie Linell.

³ 7 kap. 1 § I Riksbanken ska det, utöver ett fullmäktige och en direktion, finnas

1. en internrevisionsavdelning,
2. en personalansvarsnämnd,
3. en revisionsfunktion som leds av fullmäktige, och
4. de organisatoriska delar i övrigt som direktionen bestämmer.

Riksbanken ska ha sitt huvudkontor i Stockholm, där också fullmäktige och direktionen ska ha sitt säte.